قۆناغی نۆیەم: یان بەرەو((بەهەشت – الجنة))

بەهەشت (ڕۆشنایی‌یەو دەدرەوشێتەوە، وڕیحانەیە ودەلەرێتەوە، تەلارێکە و دروست کراوە، ڕوبارێکە بەردەوام، میوەیە تەواو گەیشتووە، ژنە داوێن پاك و جوان)، خانووەکانی (خشتێکیان زێڕە و خشتێکیان زیوە بەمسك و ئەزخەر رووکەش کراوە، چەو و زیخەکانی دوڕ و یاقوتن، خۆڵەکەی زەعفەرانە، هەر کەس بچێتە ناوی تێی دا دەمێنێتەوە بێ وەڕس بوون، بۆ هەمیشە تێ‌یدا دەژی و مردنی بۆنی‌یە بێ ئەوەی جل و بەرگەکەی هەرگیزکۆن بێت و لاوێتی بەسەر ناچێت)

(هەرچی ئارەزووی بۆی بجولێت و چاوی چێژی لێ وەربگرێت تێی داهەیە)[1]، (شتی وەهای تێدایە بەچاو نەبینراوە و بەگوێ نەبیستراوە و بەدڵی هیچ کەسیشدا نەهاتووە وەك خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾[2].

واتە: کەس نازانێت چێ بۆ هەڵگیراوە لەو شتانەی چاوگەش دەکەنەوە لە پاداشتی ئەو کارانەی کردوویانە،

خواردنەکەیان : خوای گەورە دەربارەی فەرموویەتی:

﴿وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ * وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ﴾[3].

واتە: میوەهاتی زۆریش خۆیان هەڵی دەبژێرن و گۆشتی ئەو باڵندانەش کە خۆیان ئارەزوویان لێیەتی و حەزی لێ دەکەن،

خواردنەوەکەیان : خوای گەورە دەربارەی فەرموویەتی: ﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا * عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا﴾[4].

واتە: بەڕاستی‌بێ گوناهاینش لە پەرداخێك دا ئاو دەخۆنەوە ئاوەکەی کافوری تێکەڵ کراوە، سەرچاوەیەکە بەندەکانی خوای گەورە لێ دەخۆنەوە لەهەر شوێنێك ویستیان هەڵی دەقولێنن بە هەڵقوڵاندن،

جل و بەرگیان :

خوای گەورە فەرموویەتی:

﴿يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ﴾[5].

واتە: دەستیان بەدەست بەندی زیوو لوء لوء دەڕازێنرێتەوە و پۆشاکەکانیان لە ئاوریشم دروست کراوە، هەروەها فەرموویەتی:

﴿أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا﴾[6].

---

(١) اخرجه : البخاري (٤٧٨٠) .

(٢) {سورة السجدة:١٧} .

(٣) {سورة الواقعة:٢١} .

(٤) {سورة الانسان:٥-٦} .

(٥) {سورة الحج:٢٣} .

(٦) {سورة الكهف:٣١} .

واتە : بەهەشتی‌یەکان لەناو بەهەشتدا بازنگ و دەست بەندی زێڕ لەدەست دەکەن و پۆشاکی سەوزی دووتوێ دەپۆشن لە ئاوریشمی ئەستوور و تەنك لەناو بەهەشتدا لەسەر قەنەفەی ڕازاوە شانیان داداوە، ئائەوەیە پاداشتی چاك و جێوشوێنی چاك لەگەڵیا،

ڕاخەرەکانیان. خوای گەورە دەفەرموێت:

﴿فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ * وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ * وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ * وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ﴾(٧).

واتە : لەبەهەشت دا شوێنی خەوتنی بەرزی تێدایە و پەرداخی تێدا بڵاو کراوەتەوە بۆ ئاو خواردنەوە و پاڵپشتی ڕیز کراوە ڕایەخی جوانی تێدا بڵاوکراوەتەوە.

هەروەها فەرموویەتی:

﴿مُتَّكِئِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ﴾(٨).

واتە : لەو بەهەشتە خۆشەدا بەهەشتی‌یەکان لەسەر ڕاخەرێك شانیان داداوە کە ناو ئاخنەکەیان ئاوریشمە،

ڕوبارەکانی: خوای گەورە دەربارەیان فەرموویەتی:

﴿مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيماً فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ﴾(٩).

واتە : ئایا ئەو بەهەشتەی بەڵێن دراوە بدرێت بەلە خوا ترسەکان کەچەندەها ڕووباری ئاوی سازگاری تێدایە بێ ئەوەی تامیان تێك بچێت و چەندەها ڕوباریش لەشیر کەتام و چێژیان ناگۆڕێت و چەندەها ڕوبار لە هەنگوینی پاڵفتە و لەهەموو میوەهاتێکی تێدایە بۆیان لەگەڵ ئەوانەش دا لێ بوردنی پەروەردگاریان، وەك ئەوانە وان کە بۆ هەمیشە لە ئاگردان و ئاوی لەکوڵ دەکرێت بەدەمیانەوە کاتێ دەگاتە ناو زگیان ڕیخۆڵە کانیان پارچە پارچە دەکات؟،

درەختەکانی :

خوای گەورە دەربارەیان فەرموویەتی:
﴿وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ * فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ * وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ * وَظِلٍّ مَمْدُودٍ * وَمَاءٍ مَسْكُوبٍ﴾(١٠).
واتە : دەستەی ڕاستەکانیش نازانی دەستەی ڕاستەکان لە کوێن لەژێر سێبەری درەختی بێ دڕکدان و لەژێر دارمۆزی بەرچین چین دان و لەژێر سێبەری دوورو درێژ دان و لەتەنیشت تاڤگەو ئاوی حەوز و فوارەدان. ئەوانە دەچنە ناو ئەو بەهەشتەوە بۆ هەتا هەتایە تێیدا دەمێنێتەوە وەك خوای گەورە فەرموویەتی:
﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلاً * خَالِدِينَ فِيهَا لا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلاً﴾(١١).

---

(٧) {سورة الغاشية:١٣-١٦} .

(٨) {سورة الرحمن:٥٤} .

(٩) {سورة محمد:١٥} .

(10){سورة الواقعة:٣١}.

(١١) {سورة الكهف:١٠٨} .

واته : بەڕاستی ئەوانەی باوەڕیان هێناوە و کارە چاکەکانیان کردووە بەهەشتی فیردەوسمان بۆ ئامادەکردون کە تێی دا بحەوێنەوە، بۆ هەمیشە و بەردەوام تێدا دەمێننەوە بێ ئەوەی داوا بکەن بگوێزرێتەوە بۆ لایەکی تر.

عن أبي سعيد الخدري (رضي الله عنه) قال : قال رسول الله (ﷺ) : (يؤتى بالموتِ كهيئةِ كبش أملح، فينادي مناد، ياأهل الجنة فيشـرئبون وينظرون، فيقول : هل تعرفون هذا؟ فيقولون : نعم، هذا الموت، وكلهم قد رآه، ثم ينادي : يا أهل النار، فيشـرئبون و ينظـرون، فيقول هل تعرفون هذا ؟ فيقولون : نعم، هذا الموت، وكلهم قد رآه، فيذبح، ثم يقول : يا أهل الجنة، خلود فلاموت. ويا أهل النار، خلود فلاموت)[١٢].

واته : پێغەمبەری خوایش (ﷺ) فەرموویەتی : (ڕۆژی دوایی مردن لەسەر شێوەی بەرانێکی بازوو دەهێنن جاڕ چی‌یەك جاڕدەدات دەڵێت : ئەی خەڵکی بەهەشت ئەوانیش سەر هەڵ دەبڕن و تەماشا دەکەن، جا دەڵێت : ئایا ئەمە دەناسنەوە، ئەوانیش دەڵێن بەڵێ ئەوە مردنە، هەموویان ئەو مردنەیان بینیوە، پاشان جاڕ چی‌یەك جاڕ دەدات دەڵێت : ئەی خەڵکی دۆزەخ، ئەوانیش سەر هەڵدەبڕن و تەماشا دەکەن پێیان دەڵێت : ئایا ئەمە دەناسنەوە؟ ئەوانیش دەڵێن بەڵێ ئەوە مردنە هەموویان بینیویانە، لەبەر چاویان لە نێوان بەهەشت و دۆزەخدا سەر دەبڕێت پاشان دەڵێت : ئەی خەڵکی بەهەشت مانەوەی هەمیشەیی بێ لەناو چوون و ئەی خەڵکی دۆزەخ مانەوەی هەمیشەیی بێ لەناو چوون)، لەو شوێنەدا ڕۆژێك پاداشتی زۆر تر دەدرێت بەبەهەشتی‌یەکان

وەك خوای گەورە فەرمویەتی:

﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ * إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾[١٣].

واته : لەو ڕۆژەدا ڕوخسارەکان تەڕو ناسك دەبن چونکە بە چاوی خۆیان سەیری پەروەردگاریان دەکەن و دەی بینن. عن صهيبٍ، عن النبي (ﷺ) قال : (إذا دخل أهل الجنة الجنة، قال : يقول الله تبارك و تعالى : تريدون شيئاً أزيدكم؟ فيقولون : ألم تبيض وجوهنا؟ ألم تدخلنا الجنة وتنجنا من النار؟ قال : فيكشف الحجاب فما أعطوا شيئاً أحب إليهم من النظر الى ربهم عز وجل))[١٤].

واته : پێغەمبەری خوایش (ﷺ) فەرموویەتی : (کاتێ خەڵکی بەهەشت دەچنە بەهەشتەوە خوای بەتواناو شکۆمەند دەفەرموێت دەتانەوێت شتێکی ترتان بۆ زیاد بکەم؟ ئەوانیش دەڵێن ئەی ڕووت سپی نەکردووین ئەی نەت خستوینەتە بەهەشت لە ئاگر ڕزگارت نەکردووین، لەوە زیاتر چی هەیە؟ فەرموویەتی : پەردەلادەدرێت خوای گەورە خۆیان نیشان دەدات، بەڕاستی شتێکیان پێ نەبەخشراوە خۆشەویست تر بێت لایان لەسەیرکردنی پەروەردگاریان)، پاشان ئەم ئایەتەی خوێندەوە پێغەمبەر (ﷺ) کە خوای گەورە فەرموویەتی:

﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾[١٥].

واته : بۆ ئەوانەی چاکەیان کرووە پاداشتی چاکتر و زیادەشیان کە سەیر کردنی خوای گەورەو بەرز و شکۆمەند ئامادەکردووە .

---

(١٢) اخرجه : البخاري (٤٧٣٠-٦٥٤٨) ، ومسلم (٧١١٠).

(١٣) {سورة القيامة:٢٣} .

(١٤) اخرجه : مسلم (٤٤٨) ، والترمذي (٢٥٥٢) .

(١٥) {سورة يونس:٢٦} .